

PART SETENA

Críteris de traducció

ÍNDEX

Part setena
CRITERIS DE TRADUCCIÓ

I.	QÜESTIONS PRÈVIES	349
1.	LLENGÜES I ÀMBIT DEL TREBALL	349
2.	PRINCIPIS GENERALS DE LA TRADUCCIÓ	349
2.1.	Traduir tot el que és traduïble	349
2.2.	Respectar l'autonomia de les llengües	350
2.3.	Evitar les interferències	350
2.4.	Valorar els factors extralingüístics	350
II.	CRITERIS DE TRADUCCIÓ	351
1.	PERSONES	351
1.1.	Noms	351
1.2.	Llinatges	351
1.3.	Noms i llinatges en alfabet diferents del llatí	351
1.4.	Noms artístics	352
1.5.	Noms propis de la reialesa, dinasties, sants, personatges bíblics i històrics, papes, i personatges mitològics o literaris	352
1.6.	Càrrecs	352
1.7.	Formes de tractament	352
2.	ANIMALS	353
3.	INSTITUCIONS I ENTITATS	353
3.1.	Noms d'institucions, empreses públiques i òrgans d'aquestes	353
3.2.	Entitats sense finalitat de lucre i institucions religioses	355
3.3.	Empreses privades i òrgans de gestió d'aquestes	355
3.4.	Partits polítics i organitzacions sindicals	356
4.	SIGLES I ACRÒNIMS	356
5.	OBJECTES, PRODUCTES I MARQUES	357
5.1.	Objectes singulars i vehicles	357
5.2.	Productes i denominacions d'origen	357
5.3.	Marques comercials	358
6.	DIVISIONS TEMPORALS	358
6.1.	Festivitats i celebracions	358
6.2.	Períodes històrics i moviments artístics, ideològics, socials o culturals	359
7.	ACTIVITATS CULTURALS, CIENTÍFIQUES I SOCIALS	359
7.1.	Congressos, jornades i simposis	359

7.2.	Conferències, ponències i discursos	359
7.3.	Premis i distincions	360
8.	DOCUMENTS OFICIALS	360
8.1.	Documents administratius i disposicions normatives	360
8.2.	Diaris i butlletins oficials	360
9.	OBRES DE CREACIÓ	361
9.1.	Obres literàries, teatrals, científiques i cinematogràfiques	361
9.2.	Publicacions periòdiques	362
9.3.	Obres musicals	362
9.4.	Obres d'art	363
10.	NOMS DE LLOC	364
10.1.	Consideracions prèvies	364
10.1.1.	<i>El concepte de nom oficial</i>	364
10.1.2.	<i>El concepte de tradició</i>	366
10.1.3.	<i>Conclusió aplicada a les Illes Balears</i>	366
10.2.	Toponímia de les Illes Balears	367
10.3.	Estats, nacions, comunitats autònomes i regions naturals	368
10.4.	Comarques, mancomunitats i petites regions	369
10.5.	Noms de poblacions	369
10.6.	Vies públiques	371
10.7.	Accidents geogràfics	372
10.7.1.	<i>Topònims majors</i>	372
10.7.2.	<i>Topònims menors</i>	373
10.8.	Llocs característics i monuments	373
10.9.	Topònims amb article	374
10.9.1.	<i>Amb forma catalana</i>	374
10.9.2.	<i>Sense forma catalana</i>	375
10.10.	Topònims inclosos en noms d'entitats	375
10.11.	Topònims estrangers en les adreces	376

INTRODUCCIÓ

A l'Administració autonòmica de les Illes Balears, el marc legal vigent disposa que el català ha de ser la llengua d'ús habitual, però també estableix l'obligatorietat de traduir alguns textos administratius (impresos i altres documents a petició de l'administrat) i de publicar al *Butlletí Oficial de les Illes Balears* les disposicions normatives en les dues llengües oficials. Fora de l'àmbit estrictament administratiu, en altres àrees de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, per circumstàncies diverses, els criteris de traducció que s'exposen en aquesta part setena també poden ser útils.

I. QÜESTIONS PRÈVIES

1. LLENGÜES I ÀMBIT DEL TREBALL

Aquests criteris es refereixen només a la traducció entre les dues llengües oficials de les Illes Balears: català i castellà. Tot i amb això, en alguns apartats apareixen també exemples de noms en altres llengües per il·lustrar el caràcter general de determinades propostes.

L'àmbit de la traducció que s'exposa és únicament el dels noms propis (d'éssers animats, de coses i de llocs). No s'inclou el tema de la traducció juridicoadministrativa, perquè això seria objecte d'un treball específic.

El que s'explica en aquesta part és un problema molt freqüent a l'hora de traduir un text entre les dues llengües oficials: què s'ha de traduir i què no. Aquesta pregunta es refereix gairebé sempre als tradicionalment coneguts com a noms propis. Això no obstant, és necessari precisar que difícilment els criteris generals que s'exposen a continuació es podran complir al cent per cent, ja que elements extralingüístics que ara no es poden ponderar —la persona destinatària, el context, la voluntat individual de voler ser traduït o no, etc.— també intervenen en la decisió de traduir un nom o de deixar-lo en l'idioma original.

2. PRINCIPIS GENERALS DE LA TRADUCCIÓ

A l'hora de traduir del català al castellà o a la inversa, s'han de tenir en compte els principis generals que s'esmenten tot seguit.

2.1. Traduir tot el que és traduïble

El coneixement de les dues llengües oficials fa que sovint la persona que tradueix pensi que és millor respectar la fidelitat dels noms propis, és a dir, deixar-los en l'idioma original. Això va en contra del principi d'autonomia de les llengües que s'exposa en el punt 2.2. És cert que alguns noms propis no s'han de traduir, com els de les persones, però també ho és que n'hi ha molts que es tradueixen, com es veurà després.

Per tant, el principi de traduir tot el que és traduïble és especialment aplicable, en l'àmbit oficial, a la traducció del nom propi de les institucions i dels òrgans de gestió d'aquestes, com també al nom dels càrrecs.

2.2. Respectar l'autonomia de les llengües

El text traduït ha de ser autònom, és a dir, no ha de dependre del text original per ser comprès. Això significa que no s'ha de pressuposar que el lector de la traducció coneix l'altra llengua —tot i que, en el cas de les llengües oficials, la coneix.

Els criteris generals de traducció han de ser bàsicament els mateixos entre llengües pròximes i llengües llunyanes. Si, per exemple, en una traducció de l'espanyol a l'alemany s'ha de traduir tot el que sigui traduïble amb vista a la comprensió del text, entre el català i el castellà, o viceversa, s'ha de seguir la mateixa pauta, com a criteri general.

2.3. Evitar les interferències

Aquest principi deriva de l'anterior perquè la interferència també està provocada pel coneixement de les dues llengües oficials. El concepte d'*interferència*, aplicat a la traducció, significa la interposició d'una llengua aliena en la traducció d'un text. És freqüent que el castellà interfereixi en textos traduïts al català procedents d'altres llengües.

Per exemple, en un text en català on es digui una frase com “La influència de *Las flores del mal* de Baudelaire en la poesia posterior va ser enorme” hi ha una interferència del castellà, perquè el nom original de l'obra és en francès: *Les fleurs du mal*. Per tant, el títol d'aquesta obra s'hauria d'haver traduït al català sense interferències: *Les flors del mal* (vegeu l'apartat 9.1 a del capítol II).

2.4. Valorar els factors extralingüístics

En la traducció s'han de valorar sempre els factors extralingüístics. És per això que resulta tan difícil establir uns criteris aplicables estrictament a tots els casos. Com es veurà, en la majoria dels apartats que s'indiquen en els criteris de traducció del capítol II, es fan servir expressions com “habitualment”, “com a norma general”, etc. perquè esdevé impossible abastar la totalitat dels usos.

A més, en la traducció intervenen factors que són difícils de sistematitzar. Per exemple, el de la *tradició*, que determina que un topònim es tradueixi i un altre de semblant no. O la *voluntat personal*, que pot fer que el nom d'una empresa privada (que normalment no es tradueix) sigui traduïble, o que es faci prevaler l'*ús social* dels noms de persona en comptes de l'*ús legal*. Per tant, l'aparent contradicció de determinades solucions només és explicable per factors de tipus extralingüístic.

II. CRITERIS DE TRADUCCIÓ

1. PERSONES

1.1. Noms

Com a norma general, no es tradueixen. Cada persona només té un nom, en una sola llengua, el qual s'ha de mantenir invariable. Les variants dels noms (pseudònims, renoms, hipocorístics,¹ etc.) tampoc no es tradueixen.

Ara bé, en els noms de persones s'ha de distingir l'*ús social* de l'*ús legal*.

El nom legal és el que figura al Registre Civil i és únic; per tant, no es pot traduir. El nom social és el que la persona tria per ser nomenada; és convenient, òbviament, que coincideixi amb el nom legal però a vegades no és així.² Llevat de documents estrictament legals, s'ha de respectar el nom social, el qual també s'ha de mantenir invariable en les dues llengües.

Català	Castellà
Jaume Mesquida Estaràs	Jaume Mesquida Estaràs

1.2. Llinatges

La *i* entre els llinatges és facultativa i per això cada persona decideix si la incorpora o no. La *i* (l·latina) no s'ha de traduir en els textos en castellà, perquè forma part del nom.

Català	Castellà
Isabel Pons i Martorell	Isabel Pons i Martorell

1.3. Noms i llinatges en alfabet diferents del llatí

Cada llengua ha de fer-ne una adaptació pròpia. En català, no s'ha de tenir en compte la forma adoptada pel castellà, sinó que s'ha de transcriure o transliterar³ el nom de la llengua original al català. Com s'ha dit en el principi general 2.3, s'han d'evitar les interferències.

Català	Castellà
En el conflicte de Txetxènia, Borís Ieltsin [...]	En el conflicto de Chechenia, Boris Yeltsin [...]

1. *Tomeu, Ció, Xim, Pep*, etc. són hipocorístics.

2. Una persona que es digui de llinatge *Borràs*, per exemple, pot estar inscrita al Registre Civil com a *Borrás* (amb accent agut). Tot i que és convenient adaptar el nom legal al social, fent els tràmits que corresponguin, si aquesta persona decideix fer servir el nom social *Borràs*, amb accent greu i no agut, s'ha de respectar, perquè en aquest cas el nom social està escrit correctament, i no el legal.

3. Translitar: 'Escriure [els mots d'una llengua determinada] amb els signes d'un alfabet diferent'.

1.4. Noms artístics

No es tradueixen.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
el grup musical mallorquí Antònia Font	el grupo musical mallorquín Antònia Font
la Coral Universitat de les Illes Balears	la Coral Universitat de les Illes Balears
l'Orquestra Simfònica de Balears "Ciutat de Palma"	la Orquestra Simfònica de Balears "Ciutat de Palma"

1.5. Noms propis de la reialesa, dinasties, sants, personatges bíblics i històrics, papes i personatges mitològics o literaris

Es tradueixen.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
Sa Altesa Reial el Príncep Felip de Borbó	Su Alteza Real el Príncipe Don Felipe de Borbón
el papa Benet XXIII	el Papa Benedicto XXIII
el rei Carles III de Borbó	el rey Carlos III de Borbón
Aristòtil, Sòcrates i Plató	Aristóteles, Sócrates y Platón
Àrtemis és filla de Zeus i germana d'Apol·lo.	Artemis es hija de Zeus y hermana de Apolo.

1.6. Càrrecs

Es tradueixen.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
el cap del Servei d'Obres	el jefe del Servicio de Obras
el conseller de Salut	el consejero de Salud
el president de la Junta de Ports	el presidente de la Junta de Puertos

1.7. Formes de tractament

Es tradueixen, tant en forma desplegada com abreujada.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
Molt Honorable Senyor President	Muy Honorable Señor Presidente
Sr. Pedro Miralles Socías	Sr. D. Pedro Miralles Socías
Il·lma. Sra. Isabel Sanchís	Ilma. Sra. D ^a Isabel Sanchís

2. ANIMALS

No es tradueixen, llevat dels mitològics.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
La moixa nom Russa.	La gata se llama Russa.
El ca nom Rayo.	El perro se llama Rayo.

Però:

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
l'au Fènix	el ave Fénix
el cavall alat Pegàs	el caballo alado Pegaso

3. INSTITUCIONS I ENTITATS

3.1. Noms d'institucions, empreses públiques i òrgans d'aquestes

Els noms de les institucions, empreses públiques i òrgans d'aquestes que figuren en els logotips institucionals no es tradueixen. Així ho estableix el *Manual d'identitat corporativa* (MIC) del Govern de les Illes Balears.⁴

En canvi, en els textos escrits en l'àmbit de les administracions públiques, és unànime el criteri de traduir els noms d'institucions, empreses públiques i òrgans d'aquestes, tot i que els mitjans de comunicació escrits tendeixen a deixar-ne alguns en la llengua original. Això implica que s'han d'escriure en la mateixa llengua del text —català o castellà— totes les denominacions d'institucions, empreses públiques i òrgans d'aquestes que apareguin en els textos escrits del Govern de les Illes Balears. És important tenir en compte aquest criteri a l'hora de publicar disposicions en el BOIB. La traducció d'aquests noms ha de ser literal.

4. Els logotips es poden descarregar al web <<http://mic.caib.es>>.

Això no obstant, EN ELS TEXTOS PROTOCOL·LARIS (saludes, invitacions, plaques, diplomes commemoratius, programes d'actes, etc.), COM TAMBÉ EN ELS GABINETS DE PREMSA —seguint l'ús habitual en la premsa escrita en castellà a les Illes Balears— es pot optar entre mantenir la denominació catalana de *Govern de les Illes Balears* en textos en castellà o emprar la traducció *Gobierno de las Islas Baleares*. La resta d'institucions (conselleries, empreses públiques) han de seguir el criteri general de ser traduïdes, llevat que circumstàncies excepcionals, pròpies de cada text concret, facin aconsellable no fer-ho.⁵

Pel que fa al topònim inclòs en el nom de la institució, se'n tractarà amb més deteniment en el punt 10, "Els noms de lloc", però s'anticipa aquí que també s'ha de traduir, com igualment es tradueixen tots els topònims de comunitats autònomes.⁶ Per tant, s'ha de fer servir la forma *Gobierno de las Islas Baleares*, i no *Gobierno de las Illes Balears*, que respon a uns criteris híbrids que cap comunitat autònoma amb llengua pròpia⁷ emprà en la traducció del topònim oficial. A més, una cosa és que la comunitat autònoma tenguí només un nom oficial (*Illes Balears*), tal com ho estableix l'Estatut d'autonomia, i l'altra que aquest nom no sigui traduïble,⁸ a qualsevol llengua.

5. Algunes traduccions, especialment el nom desplegat d'algunes sigles, poden resultar sorprenents per inusuals. Per exemple, la traducció de SEMILLA per *Servicios de Mejora Agraria*. Tot i així, la forma traduïda sempre és correcta, perquè segueix el criteri general.

6. Exemples de comunitats autònomes traduïdes al català: *Castella-la Manxa, Andalusia, Galícia, País Basc, Castella-Lleó*. Exemples de comunitats autònomes traduïdes al castellà: *Islas Baleares, Cataluña*.

7. Analitzem com s'escriu el topònim de les comunitats autònomes amb llengua pròpia en textos oficials en castellà (estatuts d'autonomia i diaris oficials):

- GENERALITAT DE CATALUNYA. Tradueix, fins i tot a l'Estatut, el topònim: *Cataluña*.
- XUNTA DE GALICIA. El topònim té la mateixa forma en les dues llengües.
- COMUNITAT VALENCIANA. El gentilici té la mateixa forma en les dues llengües.
- PAÍS BASC. A l'Estatut (art. 1), quan fixa el nom de la comunitat, emprà la doble denominació: *Euskadi o País Vasco*. Al llarg de l'articulat de l'Estatut, com també al diari oficial, emprà *País Vasco*.

8. Vegeu l'apartat 10.1 referit als noms de lloc.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
Govern de les Illes Balears	Gobierno de las Islas Baleares/ Govern de les Illes Balears ⁹
Conselleria d'Obres Públiques, Habitatge i Transports	Consejería de Obras Públicas, Vivienda y Transportes
Ministeri de Treball i Afers Socials	Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales
Sindicatura de Comptes de les Illes Balears	Sindicatura de Cuentas de las Islas Baleares ¹⁰
Prefectura Provincial de Trànsit	Jefatura Provincial de Tráfico
Consortori per al Foment de la Llengua Catalana i la Projecció Exterior de la Cultura de les Illes Balears	Consortio para el Fomento de la Lengua Catalana y la Proyección Exterior de la Cultura de las Islas Baleares

3.2. Entitats sense finalitat de lucre i institucions religioses

Tot i que només tenen la denominació oficial en una llengua, la tendència general és traduir-les, llevat de la decisió de l'entitat de ser designada només en una llengua.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
el Col·legi de Metges	el Colegio de Médicos
la Reial Acadèmia Espanyola	la Real Academia Española
l'Institut d'Estudis Catalans	el Instituto de Estudios Catalanes
el Tercer Orde Franciscà	la Tercera Orden Franciscana

3.3. Empreses privades i òrgans de gestió d'aquestes

No es tradueixen. La tria del nom propi d'una empresa privada és una decisió personal, com la del nom de les persones.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
l'empresa Hierros y Aceros	la empresa Hierros y Aceros
la botiga Passarel·la	la tienda Passarel·la

9. En textos no administratius (de les àrees de protocol i premsa) es pot mantenir, si es considera convenient, la denominació catalana en textos en castellà.

10. Com a Catalunya en textos en castellà: *Sindicatura de Cuentas de Cataluña*.

Ara bé, hi ha empreses que, per voluntat pròpia, utilitzen una doble denominació, registrada o no (*ús social*).

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
Banc de Crèdit Balear	Banco de Crédito Balear

Moltes vegades són empreses multinacionals que tenen diferents noms segons el país. En aquest cas, s'ha de respectar la traducció.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>	<i>Francès</i>
l'hipermercat Alcampo	el hipermercado Alcampo	l'hypermarché Auchan

3.4. Partits polítics i organitzacions sindicals

S'ha de distingir, com en els noms de persona, l'ús legal i l'ús social.

Legalment només tenen un nom, però socialment, com a norma general, es tradueixen.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
Partit Popular	Partido Popular
Unió General de Treballadors	Unión General de Trabajadores

S'han de respectar, això no obstant, les excepcions fixades per l'ús o per la tradició, que no es tradueixen, com per exemple:

Esquerra Republicana de Catalunya
Eusko Alkartasuna
Sendero Luminoso
Sinn Féin

4. SIGLES I ACRÒNIMS

En general no es tradueixen, però sí que es tradueix el nom de les entitats o els conceptes que representen.

PC (sigla de *personal computer*, la mateixa en català i en castellà)

Renfe (acrònim igual en català i en castellà)

Però:

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
Xarxa Nacional de Ferrocarrils Espanyols (Renfe)	Red Nacional de Ferrocarriles Españoles (Renfe)

Això no obstant, aquest criteri general té una excepció important: si s'ha consolidat una nova sigla traduïda, aquesta és la que s'ha de fer servir.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
els Estat Units d'Amèrica (EUA)	los Estados Unidos de América (EE.UU.)
el Partit Nacionalista Basc (PNB)	el Partido Nacionalista Vasco (PNV)
l'Organització per a l'Alliberament de Palestina (OAP)	la Organización para la Liberación de Palestina (OLP)

5. OBJECTES, PRODUCTES I MARQUES

5.1. Objectes singulars i vehicles

No es tradueixen. Si són noms propis no comercials, és a dir, si no són marques, els noms dels vehicles van en cursiva (vegeu part segona, “La presentació dels textos”, capítol I, § 2.2.3 h).

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
l'espasa Excalibur (<i>objecte singular</i>)	la espada Excalibur
el vaixell <i>Rainbow Warrior</i> (<i>nom propi no comercial de vehicle</i>)	el barco <i>Rainbow Warrior</i>
el cotxe Porsche Carrera (<i>marca comercial de vehicle</i>)	el coche Porsche Carrera

5.2. Productes i denominacions d'origen

S'ha de traduir el nom comú (el del producte) i mantenir invariable el nom de lloc, llevat que aquest tengui una forma tradicional traduïda.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
vi de Binissalem	vino de Binissalem
cuixot de Jabugo	jamón de Jabugo
formatge de Maó	queso de Mahón ¹¹

5.3. Marques comercials

No es tradueixen.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
el torró de xixona d'El ¹² Lobo	el turrón de jijona de El ¹³ Lobo

6. DIVISIONS TEMPORALS

6.1. Festivitats i celebracions

En general, es tradueixen.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
la Nit de Nadal	la Nochebuena
la Nit de Cap d'Any	la Nochevieja
la Fira d'Abril	la Feria de Abril
la revetla de Sant Joan	la verbena de San Juan

Quan no tenen equivalent en català, es deixen en castellà.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
les festes d'El Rocío	las fiestas de El Rocío ¹⁴

11. Es tradueix el nom de lloc perquè té forma tradicional en castellà. En l'àmbit oficial, però, s'han de mantenir els topònims oficials (vegeu § 10.1.1 i 10.2).

12. La preposició *de* no contreu amb l'article *el*, però la preposició no forma part del nom de la marca i, per tant, ha de seguir les regles d'apostrofació de la llengua catalana.

13. En castellà, la preposició *de* no contreu amb l'article *el*, perquè l'article, en majúscules, forma part del nom de la marca.

14. No es contreuen la preposició *de* i l'article *el* perquè l'article, en majúscula, forma part del topònim (vegeu § 10.9.2).

6.2. Períodes històrics i moviments artístics, ideològics, socials o culturals

Majoritàriament, es tradueixen.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
el romànic	el románico
l'expressionisme	el expresionismo

Alguns casos, però, per evitar ambigüitats, no es tradueixen.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
És un escriptor de la Renaixença. ¹⁵	Es un escritor de la Renaixença.

7. ACTIVITATS CULTURALS, CIENTÍFIQUES I SOCIALS

7.1. Congressos, jornades i simposis

Com a norma general, els títols de congressos, jornades i simposis s'ha de traduir.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
el Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana	el Primer Congreso Internacional de la Lengua Catalana

7.2. Conferències, ponències i discursos

No es tradueixen. S'han de deixar en la llengua en què s'han pronunciat. Si es considera necessari, es pot afegir la traducció entre parèntesis i cometes simples.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
la conferència “Els problemes de la sida al Tercer Món”	la conferencia “Els problemes de la sida al Tercer Món”
el discurs “Xarxes a l'abast dels usuaris de la interfície”	el discurso “Xarxes a l'abast dels usuaris de la interfície” (‘Redes al alcance de los usuarios de la interfaz’)

15. *Renacimiento* i *Renaixença* representen períodes artístics diferents.

7.3. Premis i distincions

Es tradueixen.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
la Medalla d'Or de les Illes Balears	la Medalla de Oro de las Islas Baleares
el Premi Nacional de Recerca i Desenvolupament	el Premio Nacional de Investigación y Desarrollo

8. DOCUMENTS OFICIALS

8.1. Documents administratius i disposicions normatives

Es tradueixen.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
Projecte de Llei de reforma de l'Estatut d'autonomia ¹⁶	Proyecto de Ley de Reforma del Estatuto de Autonomía ¹⁶
Informe sobre la supressió de barreres arquitectòniques a l'IES Joan Alcover	Informe sobre la supresión de barreras arquitectónicas en el IES Joan Alcover

8.2. Diaris i butlletins oficials

Tot i que les publicacions periòdiques no es tradueixen, els diaris i butlletins oficials en són una excepció, perquè se'ls aplica el mateix criteri de traduir-los que al nom de les institucions de què són òrgans de difusió. L'edició del BOE en català, per exemple, tradueix el nom d'aquest diari oficial: *Butlletí Oficial de l'Estat*. En consonància, el nom del *Butlletí Oficial de les Illes Balears* es tradueix també al castellà: *Boletín Oficial de las Islas Baleares*.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
<i>Butlletí Oficial de les Illes Balears</i> (BOIB)	<i>Boletín Oficial de las Islas Baleares</i> (BOIB)
<i>Butlletí Oficial de l'Estat</i> (BOE)	<i>Boletín Oficial del Estado</i> (BOE)
<i>Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya</i> (DOGC)	<i>Diario Oficial de la Generalidad de Cataluña</i> (DOGC)

¹⁶. S'han de respectar en cada llengua les convencions establertes sobre l'ús de majúscules i minúscules.

El Diari Oficial de la Unió Europea (DOUE) es tradueix a la llengua dels països que en són membres i a qualsevol altra llengua. Se'n mostren alguns exemples:

Català	Castellà	Francès	Anglès	Alemanys
<i>Diari Oficial de la Unió Europea</i>	<i>Diario Oficial de la Unión Europea</i>	<i>Journal officiel de l'Union européenne</i>	<i>Official Journal of the European Union</i>	<i>Amtsblatt der Europäischen Union</i>

Pel que fa a la tipografia dels diaris i butlletins oficials, s'ha mantingut el criteri general d'emprar-hi la cursiva, com en la resta de publicacions periòdiques.¹⁷

9. OBRES DE CREACIÓ

9.1. Obres literàries, teatrals, científiques i cinematogràfiques

S'han de tenir en compte els factors següents:

a) Si el títol ha estat traduït al català, o té tradició en aquesta llengua, s'han d'escriure en català.

Català	Castellà
el llibre <i>La muntanya màgica</i> de Thomas Mann	el libro <i>La montaña mágica</i> de Thomas Mann
la pel·lícula <i>Únic testimoni</i> de Peter Weir	la película <i>Único testigo</i> de Peter Weir

b) Si es fa referència a una versió concreta, el títol s'ha d'esmentar en la llengua d'aquesta versió.

Català	Castellà
Ha llegit <i>El porqué de las cosas</i> de Quim Monzó. (<i>Ha llegit la traducció castellana.</i>)	Ha leído <i>El porqué de las cosas</i> de Quim Monzó.

c) Si el títol no ha estat traduït al català, però sí ho ha estat al castellà i es coneix així de manera general, s'ha d'escriure el títol castellà. Es pot incloure entre parèntesis i entre cometes simples el títol en la llengua original.

17. Tot i que algunes fonts consultades recomanen escriure-les en rodona, seguint l'excepció.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
He vist la pel·lícula <i>Comer, beber, amar</i> ('Eat, drink, man, woman') d'Ang Lee.	He visto la película <i>Comer, beber, amar</i> ('Eat, drink, man, woman') de Ang Lee.

d) Si el títol no ha estat traduït al català ni al castellà, s'ha de citar en la llengua original. Si és necessari, es pot incloure entre parèntesis i entre cometes simples la traducció literal.

Ha llegit *Der Dativ ist dem Genitiv sein Tod* ('El datiu és la mort del genitiu').

9.2. Publicacions periòdiques

No es tradueixen.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
el periòdic <i>Diari de Balears</i>	el periódico <i>Diari de Balears</i>
el setmanari <i>The Economist</i>	el semanario <i>The Economist</i>

9.3. Obres musicals

S'han d'aplicar els criteris següents:

a) Els títols castellans d'òperes i sarsueles no es tradueixen al català perquè la tradició és no traduir-los.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
la sarsuela <i>Los gavilanes</i>	la zarzuela <i>Los gavilanes</i>

b) Els títols d'obres musicals de llengües romàniques generalment no es tradueixen. Aquest criteri és molt oscil·lant perquè a vegades la tradició és traduir-les. Si es considera convenient, es pot incloure entre parèntesis i cometes simples la traducció.

Català	Castellà
<i>Rigoletto, La Traviata i Il Trovatore</i> de Giuseppe Verdi	<i>Rigoletto, La Traviata i Il Trovatore</i> de Giuseppe Verdi
<i>Prélude a l'après-midi d'un faune</i> de Claude Debussy ¹⁸	<i>Prélude a l'après-midi d'un faune</i> de Claude Debussy ¹⁸
<i>Les quatre estacions</i> ¹⁹ d'Antonio Vivaldi	<i>Las cuatro estaciones</i> ¹⁹ de Antonio Vivaldi

c) Entre llengües més llunyanes, si hi ha tradició, es tradueixen; si no, es deixen en la llengua original. En els dos casos, si es considera necessari, es pot incloure la traducció entre cometes simples i parèntesis.

Català	Castellà
l'òpera de Hery Purcell <i>The Fairy Queen</i> ('La reina de les fades')	la ópera de Hery Purcell <i>The Fairy Queen</i> ('La reina de las hadas')
l'òpera de Wagner <i>L'holandès errant</i>	la ópera de Wagner <i>El holandés errante</i>

d) Les peces musicals iniciades per un nom genèric (*sonata, simfonia, concert, quartet...*) es tradueixen sempre. No s'escriuen en cursives (vegeu § 2.2.3 e del capítol I del la part segona, "La presentació dels textos").

Català	Castellà
Concert per a piano i orquestra núm. 1 de Chopin	Concierto para piano y orquesta n° 1 de Chopin

e) Els títols de cançons normalment no es tradueixen, llevat que se n'hagi fet una versió traduïda i es vulgui fer referència a aquesta versió.

9.4. Obres d'art

Els títols d'obres d'art es poden traduir, però hi ha nombroses excepcions, marcades per la tradició o per l'ús.

18. Aquest exemple també es podria traduir (*Preludi a la sesta d'un faune/Preludio a la siesta de un fauno*) perquè és usual també anomenar aquesta obra amb la forma traduïda. L'elecció depèn molt del context.

19. Traduïda per tradició.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
el quadre de Claude Monet <i>Estany de nenúfars i camí</i>	el cuadro de Claude Monet <i>Estanque de nenúfars y camino</i>
l'escultura <i>La pietat</i> de Miquel Àngel	la escultura <i>La piedad</i> de Miguel Àngel

Però:

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
<i>La Gioconda</i>	<i>La Gioconda</i>
<i>Las Meninas</i>	<i>Las Meninas</i>

10. NOMS DE LLOC

10.1. Consideracions prèvies

La traducció dels noms de lloc o topònims és, probablement, la que presenta una major complexitat. Abans d'exposar els criteris de traducció de cada cas concret, és necessari, sobretot des de la perspectiva de les comunitats autònomes amb llengua pròpia com Illes Balears, entendre dos conceptes: el concepte de *nom oficial* i el concepte de *tradició*.

10.1.1. El concepte de nom oficial

Els noms de lloc, com els de les persones, tenen únicament una denominació oficial. De la mateixa manera que el Registre Civil fa oficials els noms de les persones, el nom dels topònims també es registra en una entitat pública: el Registre d'Entitats Locals.

La regulació de l'oficialitat dels topònims correspon, d'una banda, a les administracions autonòmiques i, de l'altra, a l'Administració de l'Estat.

a) Administracions autonòmiques

Totes les comunitats autònomes amb llengua pròpia han regulat per llei la toponímia del seu territori,²⁰ la qual ha estat desplegada en decrets on figuren els topònims oficials. A les Illes Balears, com a Galícia i a Catalunya, tots els topònims tenen una sola forma oficial: en la llengua pròpia del territori autonòmic.

La Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears, estableix:

20. A les Illes Balears: Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears.

A Catalunya: Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística a Catalunya.

A la Comunitat Valenciana: Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià.

A Galícia: Llei 3/1983, de 15 de juny, de normalització lingüística.

Al País Basc: Llei 10/1982, de 24 de novembre, bàsica de normalització de l'ús de l'euskera.

Article 14

1. Els topònims de les Illes Balears tenen com a única forma oficial la catalana.
2. Correspon al Govern de la Comunitat Autònoma, d'acord amb l'assessorament de la Universitat de les Illes Balears, determinar els noms oficials dels municipis, territoris, nuclis de població, vies de comunicació interurbanes en general i topònims de la comunitat autònoma. Els noms de les vies urbanes han d'ésser determinats pels ajuntaments corresponents, també amb l'assessorament esmentat, donant preferència a la toponímia popular tradicional i als elements culturals autòctons.
3. Aquestes denominacions són les legals a tots els efectes i la retolació ha de concórdar amb elles. El Govern de la Comunitat Autònoma ha de reglamentar la normalització de la retolació pública, respectant, en tots els casos, les normes internacionals que l'Estat hagi subscrit.

La Llei 3/1986 ha estat desplegada pels decrets de toponímia 36/1988 i 61/1990 on es fixen els noms dels municipis i poblacions de les Illes Balears. Aquests noms s'inclouen íntegrament en l'apèndix 3, "Lista de topònims".

b) Administració de l'Estat

En l'àmbit de l'Administració de l'Estat, la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, estableix:

Article 14

1. Els canvis de denominació dels municipis només tindran caràcter oficial quan s'inscriguin en un registre creat per l'Administració de l'Estat²¹ per a la inscripció de totes les entitats a les quals es refereix aquesta Llei i es publiquin en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.
2. La denominació dels municipis podrà ser, a tots els efectes, en castellà, en qualsevol altra llengua espanyola oficial a cada comunitat autònoma, o en ambdues.

El Registre d'Entitats Locals, adscrit al Ministeri d'Administracions Públiques, està regulat pel Reial decret 382/1986, de 10 de febrer, pel qual es crea, organitza i regula el funcionament del Registre d'Entitats Locals.²² La disposició addicional primera del Reial decret estableix:

21. El Registre d'Entitats Locals.

22. A la pàgina web del Registre d'Entitats Locals figuren les denominacions oficials de tots els topònims d'Espanya. L'adreça és la següent:
<http://www6.map.es/documentacion/entes_locales/registro_entidades_locales.html>.

D'acord amb el que disposa l'article 14 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, les denominacions de municipis de nova creació i els canvis de denominació dels ja existents, només tindran caràcter oficial quan, un cop inscrit el nou municipi o anotada la nova denominació en el Registre, es publiqui en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.

[...]

No podrà publicar-se en el *Butlletí Oficial de l'Estat* i, per tant, no adquirirà caràcter oficial cap nova denominació o canvi de denominació que no hagi estat prèviament registrada.

Això explica que noms com *Illes Balears*, *Eivissa*, *A Coruña* o *Lleida*, entre molts altres, s'escriuin sovint en la llengua pròpia del territori autonòmic fins i tot en textos redactats en castellà, perquè es fa servir el nom oficial, registrat en el Registre d'Entitats Locals.

10.1.2. El concepte de tradició

Al marge del nom oficial únic, alguns topònims —originaris de qualsevol lloc del món— poden ser susceptibles de traducció. És difícil determinar amb precisió la frontera entre els topònims traduïbles i els que no ho són. En qualsevol cas, el factor principal que ho determina és la *tradició*.

El concepte de *tradició*, però, és variable, ja que cada llengua té uns factors propis que són determinants a l'hora de traduir els topònims forans (la proximitat geogràfica, per exemple). El que sí es pot afirmar de manera general és que totes les llengües tenen tendència a adaptar a la fonètica i a la morfologia pròpies les paraules de procedència estrangera que hi tenen un ús freqüent.

En el cas dels topònims, la tradició és el factor que determina que els denominats *topònims majors* (conjunt de noms de lloc que adquireixen una importància destacada en la llengua d'un país: noms de països, de comunitats autònomes i regions naturals, de capitals, de ciutats importants i d'accidents geogràfics internacionalment coneguts) es tradueixin i que *els topònims menors* (poblacions i localitats no capitals, accidents geogràfics no coneguts internacionalment) no.

10.1.3. Conclusió aplicada a les Illes Balears

A l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, tenint en compte els conceptes de nom oficial i de tradició exposats en els subapartats precedents, s'han d'aplicar els criteris següents:

1r. Els noms dels municipis i nuclis de població de les Illes Balears s'han de designar, en qualsevol àmbit, amb la forma oficial que és única, establerta en els decrets sobre toponímia (vegeu el punt 10.2 següent).

2n. Pel que fa als TOPÒNIMS MAJORS, en què el factor de tradició determina que són traduïbles, s'han de distingir dos tipus de textos:

TEXTOS D'ÀMBIT ADMINISTRATIU (DOCUMENTS ADMINISTRATIUS I NORMES ARTICULADES)

a) En els documents estrictament oficials (escrits tant en català com en castellà), com ara el carnet d'identitat, el passaport, el permís de conducció, la documentació d'un vehicle o qualsevol document anàleg, així com en mapes, rètols, etiquetes i documents mercantils, s'han d'emprar les formes oficials, és a dir, no traduïdes.

b) En els documents administratius escrits en castellà i les disposicions que es publiquen en el butlletí oficial escrites en castellà, s'han de mantenir també els noms oficials de les capitals de província i ciutats que per tradició es tradueixen (*Lleida, Eivissa, Maó, A Corunya, Ourense*, etc. i no *Lérida, Ibiza, Mahón, la Corunya/La Coruña, Orense*, etc.). Aquest és l'ús general que en aquest àmbit fan les comunitats autònomes amb llengua pròpia.

c) Es poden traduir en qualsevol document (escrit tant en català com en castellà) els topònims de comunitats autònomes, en els quals el factor de la tradició esdevé determinant. Aquest és el criteri que segueixen en els butlletins oficials totes les comunitats autònomes amb llengua pròpia (vegeu el punt 3.1 i les notes que s'hi inclouen). No traduir aquests topònims significa excloure'ls del criteri general que segueixen els topònims majors.

TEXTOS D'ALTRES ÀMBITS

a) En altres àmbits de l'Administració, és recomanable seguir el criteri de traduir (tant al castellà com al català) els noms oficials de les capitals de província i el d'algunes ciutats que es tradueixen per tradició, especialment en llibres,²³ catàlegs, pàgines web i publicacions diverses. Ara bé, si es considera convenient per qualsevol circumstància, pròpia de cada text, es poden mantenir també en la denominació oficial.

b) Els topònims de comunitats autònomes s'han de traduir, a l'igual que en l'àmbit administratiu, tant en català com en castellà. Això no obstant, s'han de tenir també en compte les circumstàncies pròpies de cada text —molt més variables que en els documents administratius i els diaris oficials—, les quals poden fer aconsellable mantenir-ne la denominació oficial.

10.2. Toponímia de les Illes Balears

Els noms oficials dels municipis i nuclis de població de les Illes Balears està publicat als decrets de toponímia 36/1988 i 61/1990 (vegeu l'apèndix 3, "Llista

23. En l'àmbit específic dels llibres de text, la disposició adicional primera de la Llei 13/1997, de 25 d'abril, per la qual passa a denominar-se oficialment Illes Balears la província de Balears, estableix que en els llibres de text i material didàctic, com també en altres usos no oficials, quan la llengua que s'utilitzi sigui el castellà, el topònim corresponent es podrà designar en aquesta llengua.

A Catalunya, la Llei 2/1992, de 28 de febrer, per la qual passen a denominar-se Girona i Lleida les províncies de Girona i Lérida, estableix, en termes idèntics, el mateix criteri.

de topònims”), dictats en desplegament de la Llei 3/1986, de 29 d’abril, de normalització lingüística a les Illes Balears. A més, la legislació de l’Administració de l’Estat exigeix que els topònims fixats per la normativa autonòmica estiguin inscrits en el Registre d’Entitats Locals.

La toponímia de les Illes Balears no s’ha de traduir mai, llevat de les excepcions següents —en els casos descrits en el subapartat anterior 10.1.3— basades en el criteri de tradició:

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
Illes Balears	Islas Baleares
Eivissa	Ibiza
Maó	Mahón

Els topònims *Mallorca* i *Menorca* tenen una grafia idèntica en català i en castellà, però també són traduïbles, com es pot veure en altres llengües: *Majorque*, *Minorque* (francès), *Majorca*, *Minorca* (anglès), etc.

10.3. Estats, nacions, comunitats autònomes i regions naturals

Són topònims majors i, si tenen forma tradicional en la llengua d’arribada, es tradueixen.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
Espanya	España
Catalunya	Cataluña
Illes Balears	Islas Baleares
Andalusia	Andalucía
Castella-Lleó	Castilla-León
Txèquia	Chequia
Hongria	Hungría
Bretanya	Bretaña
Brandenburg	Brandemburgo
Saxònia	Sajonia

10.4. Comarques, mancomunitats i petites regions

Normalment no es tradueixen.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
es Raiguer	Es ²⁴ Raiguer
es Migjorn	Es Migjorn
Las Alpujarras	Las Alpujarras
la Garrotxa	La Garrotxa
l'Alt Empordà	L'Alt Empordà
Las Hurdes	Las Hurdes
Cuenca del Jarama	Cuenca del Jarama
Liébana	Liébana

Però algunes, per tradició, es tradueixen:

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
els Monegres	Los Monegros
la Manxa	La Mancha
la Plana d'Utiel	La Plana de Utiel

10.5. Noms de poblacions

Se solen traduir els noms de capitals i ciutats importants (topònims majors) i els noms de municipis i poblacions menors no, però hi ha excepcions marcades pels factors de tradició i de proximitat geogràfica.

24. L'article, en castellà, s'escriu en majúscules. Vegeu l'apartat 10.9.

Exemple de poblacions traduïdes:

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
Saragossa	Zaragoza
Osca	Huesca
Cadis	Cádiz
Còrdova	Córdoba
la Corunya	La Coruña
Lleida	Lérida
Carcassona	Carcasona
Montpeller	Montpellier
Bordeus	Burdeos
Brussel·les	Bruselas
Moscou	Moscú
Istanbul	Estambul

Exemple de poblacions no traduïdes:

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
Buenos Aires	Buenos Aires
Los Angeles ²⁵	Los Ángeles
Huelva	Huelva
Badajoz	Badajoz
Albacete	Albacete
Besançon (França)	Besançon
Rosenheim (Alemanya)	Rosenheim
Bath (Regne Unit)	Bath
Zakopane (Polònia)	Zakopane

25. En català no duu accent.

Els topònims dels municipis i nuclis urbans de comunitats autònomes amb llengua pròpia no es tradueixen. S'han de fer servir les denominacions oficials que figuren en la normativa autonòmica respectiva i en el Registre d'Entitats Locals:

Arteixo	Sencelles	Esplugues
Sanxenxo	Pollença	Sant Just Desvern
Soutomaior	Esporles	les Borges Blanques
Barakaldo	es Pujols	Alcàsser
Etxebarria	Ferrieres	Crevillent
Lekeitio	Santa Gertrudis	Palafrugell
Azkoitia	es Mercadal	el Pont de Suert

10.6. Vies públiques

En general, només es tradueix el nom genèric. Tot i amb això hi ha excepcions, per la qual cosa s'han de respectar sempre les formes fixades per la tradició.

Exemples de vies públiques amb el nom genèric traduït:

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
el carrer dels Oms	la calle de Els Oms ²⁶
la plaça del Mercat	la plaza de El Mercat
el passeig del Born	el paseo de El Born
el barri de Son Gotleu	el barrio de Son Gotleu
el carrer de Cava Baja (Madrid)	la calle de Cava Baja
la plaça de La Alhambra (Granada)	la plaza de La Alhambra
la plaça de Tiananmen (Pequín)	la plaza de Tiananmen
l'avinguda Unter den Linden (Berlín)	la avenida Unter den Linden
la plaça de San Marco (Venècia)	la plaza de San Marco

26. En castellà l'article s'escriu en majúscules i no contreu amb la preposició *de*.

Exemples de vies públiques amb el genèric no traduït:

travessera de Gràcia (Barcelona)
 Carrera de San Jerónimo (Madrid)
 Paseo de Recoletos (Madrid)
 Rue des Rosiers (París)
 Place Vendôme (París)
 Oxford Circus (Londres)
 Park Avenue (Nova York)
 Trafalgar Square (Londres)
 Wall Street (Nova York)
 Downing Street (Londres)

La part concreta normalment no es tradueix, però també hi ha excepcions:

la Cinquena²⁷ Avinguda (Nova York)
 els Camps Elisis (París)
 la plaça Roja (Moscou)

10.7. Accidents geogràfics

10.7.1. Topònims majors

Si hi ha tradició, es tradueix tant la part genèrica del topònim (mar, riu, etc.), si en té, com la concreta.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
la mar Adriàtica	el mar Adriático
els Pirineus	los Pirineos
els Alps	los Alpes
els Carpats	los Cárpatos
la mar Morta	el mar Muerto
les muntanyes Rocalloses	las montañas Rocosas

27. Totes les denominacions ordinals de vies públiques es tradueixen: *la Segona Avinguda, la Tercera Avinguda*, etc.

10.7.2. Topònims menors

Es tradueix habitualment la part genèrica i es deixa sense traduir la part concreta.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
la badia de Palma	la bahía de Palma
la vall de Sóller	el valle de Sóller
la platja des Trenc	la playa de Es Trenc
el torrent de Pareis	el torrente de Pareis
la vall de Boí	el valle de Boí

Però si el genèric ha passat a formar part del nom propi, el genèric no es tradueix:

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
el Puig Major	el Puig Major
les Marismas del Guadalquivir	las Marismas del Guadalquivir
les Tablas de Daimiel	las Tablas de Daimiel
el Monte Perdido	el Monte Perdido
el Mont Blanc	el Mont Blanc

S'ha de tenir en compte en la traducció que els noms de rius en català poden ser femenins i que en castellà sempre són masculins

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
la Garona	el Garona
la Valira	el Valira

10.8. Llocs característics i monuments

Com sempre, s'ha de seguir la tradició a l'hora de traduir-los o no. En general, es tradueix la part genèrica, però hi ha nombroses excepcions.

Traduïts:

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
els Camps Elisis	los Campos Elíseos
la Capella Sixtina	la Capilla Sixtina
la Sagrada Família	la Sagrada Familia
la Mesquita ²⁸ de Còrdova	la Mezquita de Córdoba
les Torres Bessones	las Torres Gemelas

No traduïts:

la Fontana di Trevi
la Maestranza
la Torre del Oro
l'Alhambra ²⁹

10.9. Topònims amb article

10.9.1. Amb forma catalana

Els topònims en català (els originaris i els que tenen forma catalana) han de dur l'article amb minúscula inicial, amb les contraccions que corresponguin amb les preposicions precedents.

En castellà, l'article s'ha d'escriure amb majúscules i sense contracció amb les preposicions. Manuel Seco, al *Diccionario de dudas del español*, diu: “[...] Si *el* se escribe con mayúscula por formar parte de determinados nombres propios, la contracción no se suele realizar en la escritura, pero sí en la pronunciación: *El monasterio de El Escorial* [...], *Fueron a El Ferrol*.”

28. *Mesquita* s'escriu en majúscula inicial perquè és un edifici singular (vegeu part sisena, capítol I, § 3.4.4)

29. L'article s'apostrofa perquè no forma part del topònim. Vegeu 10.9.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
Viu as ³⁰ Mercadal.	Vive en Es Mercadal.
És de l'Empordà.	Es de L'Empordà. (<i>No del.</i>)
carrer dels Fideus	calle de Els Fideus (<i>no dels ni de los</i>)
platja de ses Covetes	playa de Ses Covetes
aeroport del Prat	aeropuerto de El Prat (<i>no del Prat</i>)
És del Caire.	Es de El Cairo. (<i>No del.</i>)
Té una casa pels Carpatz.	Tiene una casa por los ³¹ Cárpatos.

10.9.2. Sense forma catalana

Els topònims que no tenen forma catalana han de dur l'article amb majúscules i, per tant, aquest no ha de contreure amb les preposicions precedents. La preposició *de*, però, s'ha d'apostrofar en català quan pertoqui.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
Viu a El Bierzo.	Vive en El Bierzo.
És d'El Bierzo.	Es de El Bierzo.
Viu a Las Arenas.	Vive en Las Arenas.
carrer de Los Balcones (Gran Canària)	calle de Los Balcones

10.10. Topònims inclosos en noms d'entitats

Els topònims inclosos en noms d'institucions o entitats es tradueixen, si el topònim té forma tradicional traduïda.

No s'han de traduir, però, en els logotips oficials.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
Govern de les Illes Balears	Gobierno de las Islas Baleares
Generalitat de Catalunya	Generalidad de Cataluña
Junta d'Andalusia	Junta de Andalucía
Regió de Múrcia	Región de Murcia

30. *as* és la contracció de la preposició *a* i l'article *es*.

31. *Los* s'escriu en minúscules perquè no forma part del topònim, sinó que és un article que hi apareix merament per raons gramaticals. Casos semblants serien *el Ebro*, *el Cáucaso*, *el Danubio*, etc.

EXCEPCIÓ: en el cas de les entitats esportives, no s'ha de traduir el topònim, encara que tengui tradició, quan l'entitat es designa amb el nom complet.³² En la designació incompleta, en canvi, el topònim es pot traduir.

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
RCD Espanyol de Barcelona	RCD Espanyol de Barcelona
Levante Unión Deportiva	Levante Unión Deportiva
Cádiz Club de Fútbol	Cádiz Club de Fútbol
Elche Club de Fútbol	Elche Club de Fútbol
RCD Zaragoza	RCD Zaragoza

Però:

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
l'Espanyol	el Español
el Llevant	el Levante
el Cadis	el Cádiz
l'Elx	el Elche
el Saragossa	el Zaragoza

10.11. Topònims estrangers en les adreces

Els topònims de localitats estrangeres inclosos en les adreces no s'han de traduir. Només es tradueix el nom del país. Vegeu la part segona, capítol III, “El sobre”, § 3.5.1, “Les localitats i els països estrangers”.

H. Gerhard D. Wempe
Maximilianstrasse, 45
D-80539 München
Alemanya

32. Segueixen el mateix criteri que les empreses privades, que no es tradueixen.